

Uchwała Nr 291/2016
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 11 lutego 2016 r.

dotycząca poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Akademii im. Jakuba z Paradyża
w Gorzowie Wielkopolskim

Po rozpatrzeniu, na wniosek Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 22 grudnia 2016 r. (pismo GMS-WP-173-13/16), poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim (dalej projekt ustawy), Rada Główna, stosownie do art. 45, ust. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), **zdecydowanie negatywnie opiniuje** koncepcję utworzenia publicznej uczelni akademickiej na bazie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jakuba Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim w obecnych warunkach organizacyjno-kadrowych.

UZASADNIENIE

1. W opinii Rady Głównej argumenty na rzecz utworzenia publicznej uczelni akademickiej w Gorzowie Wielkopolskim odwołują się przede wszystkim do okoliczności, które mają niewielki związek z istotą projektu Ustawy jakim jest utworzenie akademii. Z treści ideowego uzasadnienia łatwo wywieść brak rzetelnej diagnozy sytuacji obecnej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp (dalej: PWSZ) oraz brak analizy jej perspektyw rozwojowych.
2. Koncepcja utworzenia nowej uczelni akademickiej stoi w sprzeczności z potrzebą konsolidacji i wzmocnienia potencjału kadrowego, dydaktycznego i naukowego szkół wyższych w Polsce. Aby sprostać wymogom cywilizacyjnym i konkurencji zagranicznej, kształcić w standardach XXI wieku, przygotować absolwentów dla gospodarki opartej na wiedzy a także ograniczyć drenaż najzdolniejszych uczniów i studentów oraz pracowników szkół wyższych przez podmioty zagraniczne sektor szkolnictwa wyższego w Polsce musi podlegać restrukturyzacji opartej na idei konsolidacji zasobów i potencjału naukowo-dydaktycznego oraz podwyższenia jakości kształcenia.
3. Według deklaracji z Uzasadnienia projektu Ustawy na s.11 *„Celem powołania nowej publicznej uczelni akademickiej o charakterze wieloobszarowym w Gorzowie Wielkopolskim jest stworzenie silnego ośrodka akademickiego, z zapleczem do badań profilowych i ukierunkowanym na rozwój dziedzin nauk technicznych, społecznych, humanistycznych, przyrodniczych oraz nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej”*. Dodatkowo w opinii Wnioskodawców utworzenie Akademii im. Jakuba z Paradyża jest swego rodzaju racją stanu bowiem *„Aby Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim mogła nadal dynamicznie się rozwijać przede wszystkim w zakresie rozwoju kształcenia i prowadzonych badań naukowych oraz niżej opisanej współpracy międzynarodowej, istnieje pilna potrzeba utworzenia publicznej uczelni akademickiej w strukturze, w której będą prowadzone studia na*

kierunkach obejmujących równolegle kilka dziedzin i dyscyplin naukowych (np.: językoznawstwo, zarządzanie, pedagogika, turystyka i rekreacja, bezpieczeństwo narodowe, informatyka itp.)". Krytyczna analiza tych zapisów z uwzględnieniem posiadanych zasobów prowadzi do wniosku, że ambicje znacząco przerastają możliwości a klarowność koncepcji wedle której idea akademickości miała by być realizowana w dowartościowanej kategorii akademii jednostce jest rozmyta w ogólnikach. Warto zwrócić uwagę, że deklaracja wielo-obszarowości dydaktyki i badań, w mającej powstać Akademii, nie znajdują oparcia ani w potencjale materialnym czy zasobie kadrowym PWSZ ani w potencjale demograficznym regionu, z którego głównie rekrutowani byłiby studenci. Zaskakujące jest, że w bogactwie informacji w załącznikach do uzasadnienia projektu ustawy nie ma danych o liczbie studentów ani w ujęciu ex post ani ex ante.

4. Jako pozbawione wiarygodnych podstaw Rada Główna uznaje założenie, że awans PWSZ do grona publicznych uczelni akademickich „*pozwole na szybszy rozwój kadry naukowej*”. Powstaje bowiem pytanie co takiego daje status akademii dla rozwoju kadry, zwłaszcza samodzielnej, której braki w PWSZ są aż nadto widoczne? Tym bardziej, że od sformułowania misji PWSZ w 2011 r. ukierunkowanej na przekształcenie jej w Akademię nie udało się w ciągu 5 lat uzyskać ani jednego uprawnienia do nadawania stopnia doktora!!!! Nie wiadomo także w jaki sposób przekształcenie PWSZ w Akademię „*będzie stanowić szansę dla młodzieży, szczególnie z uboższych rodzin, środowiska naukowego oraz społeczności lokalnej ogółem, a w przyszłości dobrą podstawę do rozszerzenia zakresu badań*”. Zmiana „szyldu” szkoły z PWSZ na Akademię, w okolicznościach gdy nie spełnia ona nawet minimalnych wymogów określonych w art.3 ust.5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, a oczekuje się, że spełni te warunki w terminie 3 lat od dnia jej utworzenia jest przedsięwzięciem obciążonym zbyt dużym ryzykiem. Zresztą wątpliwości te podzielane są przez Wnioskodawców bowiem zawarli w projekcie Ustawy przepis o jej automatycznym przekształceniu w publiczną uczelnię zawodową albo publiczną uczelnię akademicką, w przypadku nie spełnienia tego warunku.
5. W opinii Rady Głównej zapis art. 7 ust.2 projektu Ustawy jest wadliwy, gdyż zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym uczelnią akademicką jest uczelnia, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora. Gdyby nawet przyjąć, że mogłaby powstać z przekształcenia PWSZ, nie mogłaby się ona posługiwać nazwą "akademia", z czym wiąże się ustawowy wymóg dwóch uprawnień doktoryzowania. W tym miejscu należy dodać, że ponowne „przekształcenie” powołanej ustawą Akademii w PWSZ będzie wymagało uchylecia ustawy i wydania w to miejsce rozporządzenia , bo w takiej formie tworzone się państwowe wyższe szkoły zawodowe.
6. Negatywny stosunek Rady Głównej do koncepcji przekształcenia wynika z kompleksowej oceny stanu PWSZ i jej perspektyw w projektowanym reżimie samodzielnego rozwoju. Więcej szans na stworzenie uczelni akademickiej w Gorzowie Wlkp. można upatrywać w konsolidacji potencjału jednostek

organizacyjnych uczelni akademickich działających na terenie Gorzowa Wlkp. (AWF, Uniwersytet Szczeciński) i PWSZ. Jeszcze więcej realnych korzyści dla kształcenia i badań w dotychczasowej PWSZ mogą przysporzyć inne związki kapitałowo-organizacyjne z silnymi uczelniami akademickimi w różnych formach konsolidacji.

7. Pobieźna analiza przedłożonych dokumentów, towarzyszących projektowi Ustawy lub brak znajomości specyfiki organizacji i funkcjonowania szkolnictwa wyższego może prowadzić do wniosku o istnieniu podstaw do nadania rangi uczelni akademickiej dotychczasowej PWSZ. Niestety, dogłębna analiza przedłożonych materiałów nie daje podstaw do takiej oceny. Kluczowe znaczenie w tym względzie ma zasób kadrowy PWSZ i jego struktura. Informacje dostępne w załączniku 7 wskazują, że PWSZ zatrudniała w 2015 r. 192 pracowników pełnoetatowych, w tym 124 naukowo-dydaktycznych i 68 dydaktycznych.

Uczelnia posiada cztery Wydziały.

Wydział	Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych na I etacie w wieku <70 lat			Liczba komórek organizacyjnych*	
	Ogółem	Samodzielnych**	Doktorów	Katedry	Zakłady
Humanistyczny	87	7	23	9	6
Adm i Bez.Nar.	30	2	13	3	2
Ekonomiczny	30	1	15	4	2
Techniczny	39	0	15	4	3+1***

*- zidentyfikowane na podstawie załącznika nr 2 do uzasadnienia projektu Ustawy

** - osoby z tytułem profesora i stopniem naukowym doktora habilitowanego na podstawie załącznika nr 7 do uzasadnienia projektu Ustawy

***- 3 zakłady i 1 laboratorium środowiskowe

7.1. Analiza danych z tabeli wskazuje, że umiarkowanie pozytywną sytuację kadrową ma jedynie Wydział Humanistyczny, choć i w tym przypadku liczba komórek organizacyjnych przewyższa liczbę samodzielnych pracowników zatrudnionych na I etacie w wieku poniżej 70 lat. Niesposób uznać to za dobry prognostyk jego rozwoju naukowo-dydaktycznego.

W odniesieniu do pozostałych trzech wydziałów sytuacja kadrowa jest fatalna lub wręcz katastrofalna z punktu widzenia struktury kwalifikacji kadry (według kryterium posiadanych stopni i tytułów naukowych). Trzeba podkreślić, że **na Wydziale Technicznym nie ma nawet jednego samodzielnego pracownika na pierwszym etacie w wieku poniżej 70 lat, a sytuacja na Wydziale Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego oraz Wydziale Ekonomicznym jest tylko marginalnie lepsza** - choć wysoce niesatysfakcjonująca do realizacji ambitnych celów wskazywanych przez Wnioskodawców.

7.2. Przedstawione informacje pozwalają jednoznacznie ocenić, że zasób kadrowy PWSZ nie umożliwia nawet obsadzenia stanowisk kierowniczych w komórkach organizacyjnych - typu katedra czy zakład - pracownikami ze statusem samodzielnego pracownika nauki na pierwszym etacie i z potencjałem rozwojowym. Potwierdza to analiza informacji pozyskanych ze strony internetowej PWSZ (dostęp 11-02-2016), z których wynika m.in. iż na Wydziale Ekonomicznym są tylko dwa zakłady. Jeden to

„Zakład Zarządzania Organizacją”, którym kieruje osoba ze stopniem doktora (pomimo, że w składzie pracowników wykazano jednego pracownika ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz „Zakład Rachunkowości i Zarządzania Finansami”, którym również kieruje osoba ze stopniem doktora. Skład kolegium dziekańskiego Wydziału Ekonomicznego stanowią osoby wyłącznie ze stopniem doktora. Natomiast optymistycznie zakłada się, że Wydział Ekonomii w niedalekiej przyszłości uzyska uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora. Nie wskazano jednak odpowiedniej mapy drogowej czy ścieżki dojścia do stanu spełnienia wymagań określonych przepisami ustawy z dnia 14 marca 2013 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Nie wskazano także sposobu zapewnienia kierowania Wydziałem przez osobę ze statusem naukowym, odpowiadającym prowadzeniu przewodów doktorskich i nadawania stopni naukowych.

7.3. Na podstawie posiadanych informacji nie można wyjaśnić dlaczego w Załączniku nr 2 do uzasadnienia projektu Ustawy na schemacie organizacyjnym Wydziału Ekonomii wykazano pięć katedr, których nie ma w informacjach na stronie internetowej PWSZ. Bez tych katedr Wydział Ekonomii jest niezwykle ubogi merytorycznie w stosunku do swej nazwy i oferty dydaktycznej. Nadto gdyby przyjąć, że nazewnictwo jednostek jest prawidłowe to znacznie bardziej uzasadnione byłoby nazwanie tego wydziału „Wydziałem Zarządzania” zgodnie z podziałem dyscyplin w naukach ekonomicznych. Swoistym kuriozum jest wydzielenie i nazewnictwo poszczególnych zakładów w zestawieniu z nazwami katedr (np. Zakład Rachunkowości i Zarządzania Finansami a jednocześnie samodzielne katedry: Katedra Rachunkowości i Katedra Zarządzania Finansami). Podobne uwagi dotyczą także innych wydziałów PWSZ. Trudno uznać, za korzystne dla rozwoju – zwłaszcza naukowego – uczelni sytuacje, gdy katedrami kierują pracownicy ze statusem doktora nawet gdy formalnie w stanie osobowym katedry występują nauczyciele samodzielni (doktor habilitowany lub profesor).

7.4. Szcupłość zasobu kadrowego PWSZ, zwłaszcza z punktu widzenia struktury kwalifikacji kontrastuje z oferowaniem 14 kierunków studiów i 49 specjalności. Wątpliwości potęguje szczegółowa analiza poszczególnych wydziałów. Przykładowo Wydział Ekonomiczny liczący 30 pracowników oferuje trzy kierunki na I stopniu studiów.

A mianowicie:

- a) ekonomia (z dwoma specjalnościami: ekonomia międzynarodowa oraz gospodarka regionalna i lokalna; podczas gdy nie ma takich zakładów ani katedr);
- b) finanse i rachunkowość (ze specjalnościami: bankowość i rynek ubezpieczeń oraz rachunkowość i podatki; także brak odpowiednich jednostek specjalizujących się w tej problematyce);
- c) zarządzanie (ze specjalnościami: zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie procesami logistycznymi, zarządzanie przedsiębiorstwem, zarządzanie jakością, zarządzanie produkcją; zaiste w Zakładzie w Zakładzie Zarządzania Organizacją

muszą pracować osoby o multi-kwalifikacjach). Natomiast na II stopniu Wydział Ekonomiczny oferuje jeden kierunek: zarządzanie z **siedmioma (!!!!)** specjalnościami (zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie procesami logistycznymi, zarządzanie przedsiębiorstwem, zarządzanie jakością, zarządzanie produkcją, doradztwo personalne i coaching w biznesie). Pogłębienie analizy zakresu merytorycznego wskazanych specjalności z wykazanym dorobkiem naukowym pracowników prowadzi do bardzo pesymistycznych ocen na temat zgodności oferty edukacyjnej z kompetencjami nauczycieli. Może to być także uznane za przejaw patologii w kształtowaniu oferty edukacyjnej. Przedstawiona analiza i porównania nie mogą stanowić wsparcia dla założenia, że Wydział Ekonomii w krótkim okresie uzyska uprawnienie do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie zarządzanie, co będzie wymogiem ustawowym utrzymania statusu Akademii, gdyby taki status został PWSZ nadany.

7.5. Na tle przedstawionej analizy Wydziału Ekonomicznego Rada Główna z niepokojem przyjmuje, że PWSZ oferuje łącznie 49 specjalności studiów, na 14 kierunkach studiów z kilku obszarów wiedzy. Pouczającą ilustracją potencjału dydaktycznego w kontekście oferowanych specjalności jest **miernik liczby nauczycieli przypadających na jedną specjalność, który w PWSZ wynosi 3,9**. Dla porównania można wskazać, że liczba specjalności oferowana w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu jest porównywalna zaś liczba pracowników ponad trzy razy większa. Nadto Uniwersytet Ekonomiczny ma wyraźnie lepszą strukturę zatrudnienia kadry, przy znacznie bardziej jednorodnym charakterze kształcenia i badań (tylko nauki ekonomiczne a nie sześć obszarów kształcenia do których należą kierunki studiów w PWSZ). Podobnie niekorzystne jest porównanie potencjału kadrowego i naukowego oraz osiągnięć PWSZ, aplikującej o status „akademii”, z taką samą kategorią uczelni, a mianowicie Akademią im. Leona Koźmińskiego w Warszawie.

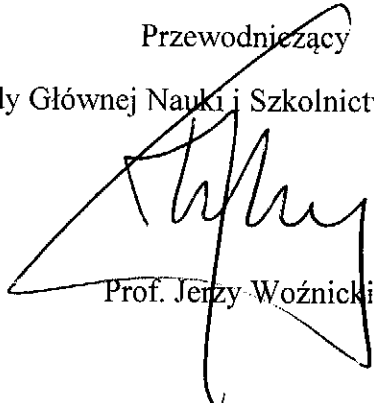
Oba te porównania mogą stanowić dowód na nieuzasadnione aspiracje Wnioskodawców do podniesienia rangi akademickości gorzowskiej szkoły - PWSZ.

8. Uwagi krytyczne Rady wzbudza także zapis art.8 ust.7 projektu Ustawy. Chodzi przede wszystkim o to, że regulacja dopuszcza możliwość nawet 12 letniego sprawowania funkcji rektora Akademii co znacznie odbiega od obowiązujących uregulowań w publicznym szkolnictwie wyższym.
9. W projekcie ustawy brak jest przepisu, który rozstrzygałby kwestię rekrutacji studentów na rok akademicki 2016/2017. Gdyby ustawa została uchwalona, to rekrutację prowadziłby jeszcze PWSZ. Konieczny jest więc przepis, że osoby przyjęte na studia staną się studentami Akademii.
10. Zapisy Regulaminu organizacyjnego opublikowanego na stronie <http://www.pwsz.pl/index.php/o-uczelni/regulamin-organizacyjny> są daleko niespójne

z treścią uzasadnienia do projektu Ustawy i załączników. Dotyczy to np. tego, że jednostkami organizacyjnymi są instytuty a nie wydziały, wymienia się także zakłady, pracownie i laboratoria, zaś w załącznikach są katedry.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Jerzy Woźnicki